

SLOVENSKI NAROD.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

tični špekulanti, nego iskreni mažarski domoljubi. Prestopajo v opozicijski tabor, ker je ta le merodaven in ker jim ta položaj največ »nese«. V življenju, zlasti v vsakdanjem društvu ne morejo prikrivati svojega pokolenja in mišljenja, in kdor se je mudil med njimi le malo časa, mogel je zapaziti, kako umetno je narajena njih prisega na prapor osemindetiridesetnikov. Jud ostane Jud, koderkoli prebiva in živi, a Nemec se takisto ne prelevlja v Mažara iz osebnega uverjenja. Oba sta dotlej zanesljiva odpadnika in zaupna prištaša, dokler vlada in gospoduje zistem, od katerega imata osebne in gmotne koristi. Pristnim Mažarom ne odrekam njih trdnega uverjenja, da mora zmagati program iz leta 1848., katerega je razvil Ljud. Košuti. Oni se boré za državno samostalnost in ker čutijo, da jih je premalo, zato si podjarmljajo Slovane, Nemce in Romunce. Na grobeh nemažarskih narodov hočejo utrditi samostalno državo. Kakor sem rekel, edini židi so jim pokorni sluge, a tudi Nemci, kateri so trgovci in obrtniki, uklepajo dobrohotno svoj tilnik v jarem mažarskega gospostva, ker jim to donša koristi. Slovani pa željno čakajo dneva, da se rešijo iz neznosnega položaja. (Dalje prihi.)

vsaj za popolnoma neznačajno ceno. Sultan se nadeja, da bodo ti katoliški menihi prav pridno snovali šole in razne dobrotne zavode, da bodo vsled tega prav hitro prišli v navskrižje z bolgarsko in grško duhovščino, kar bi v dolgem času med krščanskimi prebivalci vsekar povzročilo hude medsebojne boje, ki bi pa bili v veliko korist Turčiji. S tem bi bil pa tudi močno oslavljen ugled in upliv tako bolgarskega eksarha, kakor tudi grškega patrijarha. Vlada joči turški krogi namreč smatrajo katolike med vsemi kristijani za najmanj nevarne in so docela prepričani, da bodo kaj radi služili sultanovim načrtom. Sultan, kakor menihi se bodo ravnali po praktičnem načelu — roka roko umiva! Pa še nekaj je na tem načrtu, kar navdaja sultana z najlepšimi nadami.

Ta turški projekt bo namreč vzbudil v ruskih vladnih krogih hudo nejevoljo in Rusija bo sigurno storila vse, da bi zajela prevelik upliv katoliških menihov v Macedoniji in ohranila ugled pravoslavnemu svetstvu.

Avstrija bi se pa seveda zavzemala za katolike, vsled česar bi bila dana prepora točka med Rusijo in Avstrijo, kateri bi potem gotovo ne nastopali več edino in ne zahtevali več enodušno reform. To je gotovo zelo premeten načrt in ni dvoma, da se bodo katoliški menihi mirne duše dali rabiti Turčiji kot orožje proti drugim kristjanom!

Politične vesti.

— Dr. Žáček češki minister. Vkljub oprekanju se zdržuje vest, da vstopi dr. Žáček v Körberjevo ministrstvo kot češki minister. Ako bi se mladočeški klub protivil temu imenovanju, imenovan bo Čeh, ki se dosedaj ni bavil z javno politiko.

— Tirolska trgovinska zbornica se je izrekla, naj se prekliče odpovedana trgovinska pogodba z Italijo ali se naj sklene vsaj enoletni provizorij.

— Kriza na Ogrskem. Cesarjeva odklonitev madžarskega vojaškega programa je v ogrskih liberalnih krogih obudila veliko vznemirjenje in politični položaj se je skrajno poostiril. V liberalnem klubu sta nastali dve stranki. Ena je mnenja, da se lahko v programu izpusti tista točka, ki tangira po cesarjevih nazorih prerogative krone, radikalnejši člani pa trdijo, da se ne more ničesar več popustiti. Nesporazum ljenje pa se najbrže reši že danes. Jutri pride minister Lukacs zopet na Dunaj.

— Med srbskim kraljem in vlado je nastal konflikt, ker je kralj sprejel v svojo listo za imenovanje državnih svetnikov samo liberalce in progresiste, skupščina pa vseh 8 radikalcev. Ker pa boče vlada

imeti vsaj devet radikalcev v državnem svetu, prosila je kralja, naj vsaj enega radikalca sprejme v svojo listo, česar pa kralj noče storiti.

— Med Bolgarsko in Turško se je dognalo sporazumljenje, da se mobilizirane čete na obeh straneh odpuste, in sicer odpusti vselej Turška istočasno dvakrat toliko rezervistov kot Bolgarska.

— Ministrska kriza v Italiji. V včerajšnjem ministrskem svetu se je sklenila demisijska in Zannardelli je svojo demisijo že naznanil kralju. Z gotovostjo se govori, da bo njegov naslednik Giolitti.

— Obisk ruskega carja v Rimu je baje izostal, kakor poroča »Voce della Verità«, zaradi tega, ker Rusija ne odobrava italijanske politike na Balkanu. Istočasno napoveduje list ustanovitev dveh trozvez, v prvi bodo Avstro-Ogrska, Rusija in Nemčija, v drugi pa Anglija, Francoska in Italija.

— Potovanje belgijskega kralja na Dunaj je imelo po zadržilih belgijskih listov neugodne vspehe ter ostanejo razmere med obema dvoroma slej kot prej hladne.

— Ministrska sprememba na Norveškem. Kralj je sprejel demisijo celokupnega Blehrovega ministrstva ter je poveril sestavo novega ministrstva profesorju dr. Hagerupju, vodji desnice v zbornici.

Dopisi.

*** Iz Postojne. (Nekoliko o vodstvu naše jame.) O Postojnski jami in njeni krasoti pisalo se je že mnogo, med tem, ko se za njene voditelje nihče ne zmeni. Posebno zadnji čase jele so se prikazovati v odboru nekatere nerednosti, tako, da je že skrajni čas, da se jih nekoliko osvetli. Res, da se je zadnji čas veliko storilo v prosep Postojnske jame. Ali kaj pomaga, ko je vse to delo, takorekó nič vredno, ker nima prave temeljite podlage. Manjka mu namreč pravega gospodarstva, katerega pa pri sedanjem odboru ni. Vsakdo ve, da to ni malenkost tako veliko podjetje voditi. Biti mora v rokah večših voditeljev. A če pogledamo glavne voditelje naše jamske komisije, moramo se zjokati. Glavno besedo imajo zgolj uradniki torej v jamskih zadevah popolnoma neveščiji ljudje. Živ dokaz njih nezmožnosti se dobi, ko bo treba popraviti v jami za približnih 20.000 kron. Čemu to? Ali ni to skozi okno vržen denar? To je toraj ono umno gospodarstvo naših glavnih voditeljev, ki bi najraje vse potlačili v mrtve paragrafe, ki nimajo o narodnogospodarskih stvareh niti pojma, pri tem pa si pustijo plačati mastne remuneracije. Ali je to prav? Ostali tržki odborniki pa ne rečejo niti besede ter mirno poslušajo glas od »zgoraj«. Sploh pa je vse vodstvo od prvega do zadnjega sama nemškutarija, ki bi Slovence najraje v žlici vode utopila. Vsako leto obišče »Postojnsko jama« 15—20.000 ljudi. Bilo bi jih lahko več. Zakaj jih ni? Nekoliko je kriva previsoka vstopnina, nekoliko pa, ker se premalo stori v prosep jutjeve. Občine, katere imajo pri jami svoj delež, le s težavo zmagujejo davčna bremena, dasi bi jim bila »Postojnska jama« — zlata jama, iz katere bi se lahko tisočaki zajemali. Gospod okr. glavar je le po

imenu predsednik, kar znači, da ni odločilna oseba kot predsednik. Vajeti držijo namreč njegova deana roka, gosp. okr. komisar ter vodi ostale odbornike kakor sam hoče. Kar on reče, temu drugi pritrdijo. Ali je prav ali ne, na to se nihče ne ozira. Sklepa in odobrava se navadno brez ozira na ostale tržke odbornike. Ti so po njih mnenju le zaradi »lepšega« v odboru. — O samovoljnem sklepanju naj svedoči naslednji slučaj: Na izpraznjeno mesto vodje elektrarne imel bi priti, po mnenju ter na željo vseh tržanov, svoj čas tu službojuči monter Šeda. Zagotovilo se mu je to od strani nekaterih obč. odbornikov kakor tudi od strani jamske komisije. Prišel je še celo sam iz daljnje Morave, da se predstavi tukajšnjemu okr. glavarju kot predsedniku jamske komisije. G. okr. glavar mu je zagotovil z dano mu besedo, da stori kolikor bo v njegovi moči, da pa mora še nekoliko časa potrpeti, da se skliče seja ter stvar v sporazumljenju z ostalimi odborniki uredi. Toda seja v ta namen se še do danes ni sklicala pač se je nastavljal svojevoljno drug monter — nemškutar, ne oziraje se na to ali so drugi zadovoljni monter Šeda. Začetkoma se je reklo, da je le začasno nastavljen, dasi ga vidimo še danes službovati. Mi dobro vemo, da g. Šeda zato ni bil sprejet, ker je Čeh. Tako! Ker je g. Šeda Čeh toraj Slovan ni mogel dobiti službe v slovenski Postojni! In mi?! — Mirno gledamo in se ne ganemo. Ali ni to za nas sramota? Res je to, kar je pisal pred kratkem »Gorenjec«, da se mi rogamo Kitajcem, ker imajo »cof« na glavi — a sami ga imamo pa v glavi. — Pri tem naj bo še omenjeno, da je že skrajni čas, da se dotični samonemški napisi, kakor »Grotte« in »Grotten-Cassier« čim prej odstranijo ter nadomestijo z dvojezičnimi. Sicer pa to tudi mi zahtevamo že iz ozira na to, da jame ne obiskujejo samo Nemci, temuč tudi Slovenci, Hrvati, Čehi itd. Postojnčani! Kako dolgo bode še trajal ta nedostatek?!

Dnevne vesti.

V Ljubljani. 22. oktobra.

— Nesposoben predsednik.

Kakor znano, je dr. Šusteršič predsednik kluba klerikalnih poslancev. Predsednik, ki hoče res biti kot svoji nalogi in pravi mož na svojem mestu, mora znati kaj več, kakor samo randalirati, poznati mora tudi nazore in mišljenje posamičnih skupin v svojem klubu in različne struje, ki v njem vladajo. Dr. Šusteršič mora biti v tem oziru popolnoma neveden, pravi bacek nedolžnosti. V pogovoru, ki ga je imel s Stefetom, je povedal, da mu ni nič znano o kaki opoziciji klerikalnih poslancev proti obstrukciji. To je povedal v isti sapi, ko je pripovedoval, da je deželni glavar Detela odločen nasprotnik opozicije. Ali Detela v klerikalnem klubu že prav nič ne šteje? Sicer pa nam dr. Šusteršič lahko verjame, da je med njegovega kluba člani več takih, ki čisto nič ne prikrivajo, da so odločni nasprotniki Šusteršičeve obstrukcije in če želi, doprinesemo tudi dokaz resnice po pričah, napram katerim so se razni klerikalni poslanci tako izrekli. Ako Šusteršič tega mšljenja svojih klubovih tovarišev ne pozna — potem je to le dokaz, da je nesposoben

za klubovega predsednika. No, morda pa se Šusteršič le ne vednega dela, morda pozna prav dobro mišljenje gotovih klubovih članov, pa le taji, da bi se vsaj na zunan in na vid z mogel ponášati s solidarnostjo celega kluba. To veselje mu že privoščimo, ker je popolnoma nedolžna farbarija, s farbarijami pa se klerikalci ne izveležejo iz barja, v katero so zagazili in v katerem tiče do vrata.

— Shod slovenskih odvetnikov v Ljubljani. Pripravljalni odbor tega shoda nam je dopisal spored zborovanja slovenskih odvetnikov, ki bode dne 25. oktobra t. l. in iz katerega posnamemo sledeče točke: 1.) Nagovor odborovega načelnika dr. Karola Trillerja. 2.) Poročilo o ustanovitvi zveze slovenskih odvetnikov, referira dr. Valentin Krisper. 3.) Poročilo o štajerskih justičnih razmerah, referira dr. Juro Hrašovec. 4.) Poročilo o koroških justičnih razmerah, referira dr. Ferdinand Müller. 5.) Poročilo o primorskih justičnih razmerah, referira dr. Otokar Rybář.

— Pripravljalni odbor slovenskega odvetniškega shoda v Ljubljani nam javlja, da priredi imenom ljubljanskega mesta župan Ivan Hribar udeležencem shoda slavnosten banket ter da se vnanjim gostom na čast priredi zvečer slavnostna predstava v deželnem gledališču. Pela se bode velika Verdijeva opera »Otello«, katere je pri dosedanjih izvajanjih krasno vspela in torej obeta ta došlim gostom lep užitek.

— Novice iz Mošenj na Gorenjskem.

Piše se nam: »Slovenec« je poročal v svoji 218. številki z dne 22. septembra 1903, da se je med drugimi občinami tudi naša občina izrekla za splošno volilno pravico. Oziraje se na gorenji dopis je obrazložil »Slov. Narod« v 221. številki z dne 25. septembra t. l. to zadevo v tem smislu, da se naša občina ni mogla prikloniti drugim za splošno volilno pravico glasujočim občinam, ker se sploh nobena tozadnja seja ni sklicala, da je torej naš župan v tej zadevi ravnal samostalno. Postopanje našega klerikalnega župana je dalo občinskemu odboru povod, da se je v seji dne 17. t. m. posvetoval o tej zadevi in pod predsedstvom našega, kakor že omenjeno, povsem klerikalnega župana sklenil s 15. glasovi, da je občina Mošenj proti občini in enaki volilni pravici. Župan, vprašan, kako si je sploh dovolil samostalno v imenu občine objavljati nestorjeni sklep v »Slovencu« se je skušal opravičevati s tem, da se je prenagil in da ga je k temu koraku pregovoril in pripravi župnik Ivan Trpin. Po odposlancu je bil namreč poklican k župniku, kjer je moral — nolens volens — podpisati izjavo, katero je potem objavilo uredništvo »Slovenca«. Vsem pri tej seji navzočnim odbornikom se je zdelo neumevno, kako zamore

sicer klerikalni, a vendar trezno misleči župan poslušati navsote župnika, o katerem se govori — ne v naši, ampak tudi v drugih sosednjih občinah in sosebno tudi po župnijah, kjerkoli je že naš Janez pasel ovčice, da ni prav »brihten«. Ta izraz gotovo ni pretiran in vsekakor dobro pristojno rejenemu kodrastemu Janezu, ki tudi ob posetih pri dekanu v Radovljici vzbuja veliko smeha pri starih in mlaadih, ako ponosno koraka po mestu v zelenih hlačah in v črnem odrgnjem fraku.

Ako bi našega župnika — ne poznali kot antialkoholika, bi mu pri zanesli marsikaj, misleč, rejen župnik je pač tudi rad žejen. Ker ga pa poznamo le kot sovražnika opojnih pijač, mislimo, da bi bilo dobro, ga poslati v opazovanje psihiatra, obče znanemu gospodu primariju dr. Bleiweisu — kateremu navajamo v boljše razumevanje duševnega stanja tega gospoda te-le podatke: Bilo je dne 6. septembra t. l. pri zjutrajni maši, ko so se blagovolili pokazati naš Janez pred oltarjem v zelo pomanjkljivi mašni obleki — manjkaj jim jo namreč plašč. Pobožne ženske so majale osuplo z glavo, jele so pokušlejevati in se spogledovati. Gospod Janez pa niso ničesar opazili in so podelili ljudstvu tako opravljeno še celo blagoslov. Tudi »mini-strant« si sprva ni upal zgolj iz spoštovanja opozoriti gospoda na nedostatek v njegovi mašni toaleti. Ker se je pa ono prisiljeno kašljanje in šepetanje le ponavljalo, se je ministrant le drznil opozoriti gospoda na pomanjkljivo toaleto, na kar je Janez hitro zginitil v zakristijo in oblekel »pozabljeni« plašč! Ali ni to smešno?

Škof Bonaventura! ali je Vam ta dogodek znan, kaj mislite ukreniti, da se kaj takšnega več ne prigodi? Nadalje vprašamo našo šolsko oblast, ako kaj v o postopanju našega župnika kot vzgojitelja mladine? Sliši se, da so prizadeti stariši, katerim so se otroci od 8. ure zjutraj do 4. ure popoldne pridrževali v šoli in bili vrhu tega še po župniku hudo stopeni, prosili pristojna oblastva pomoči. Ker je iz vsega navedenega jasno, da naš župnik ne spada na poverjeno mu mesto in ne more opravljati vestno svojega poklica, uosojamo si predlagati vladiki Bonaventuri, da naj raje Janeza — upoštevaje njegovo spretnost v pleskarstvu, pri katerem ga je dne 14. septembra nekdo zalotil neglede na konkurenco s strani radovljiškega Flegarja imenuje nadzornikom plesarskih del v svojih zavodih v Št. Vidu. To bo gotovo najbolje mesto zanj!

— Dr. Körber tržaškimi italijanom.

Ministrski predsednik dr. Körber, ki je prisostvoval včeraj spuščanju nove ladje njegovega imena v Trst, je med drugimi sprejel tudi župana dr. viteza Sandrinelija ter mu med drugim rekel: Država je storila za Trst mnogo več kot za druga me-

Opatov praporščak.

Zgodovinska povest. — Spisal F. R.

XXVIII.

Zatiški samostan je bil slavnostno okrašen z zelenjem in z zastavami. Tudi Zatičina sama je oblekla praznično obleko in od blizu in od daleč so vrel ljudje skupaj, da vidijo napovedani slovesni prihod in sprejem novega opata. Vse je bilo zbrano na cesti iz Ljubljane in pred samostanom, a nihče ni slutil, da je bil ponoči po tej cesti pridrdral zaprt voz, ki se je ustavil šele pred šentlamberskim gradom. Ostavljeni opat Albertus pl. Lindeck se je povrnil in se najprej oglašil pri vojvodinji. Že na vse zgodaj je imel dolg razgovor z vojvodinjo Virido. Posledica tega je bila, da je vojvodinja ukazala vpreči in se je z Margareto odpeljala v Zatičino k sprejemu novega opata.

Proti poldnevu so se na ljubljanski cesti začeli prikazovati oblaki prahu, obenem so zazvonili samostanski zvonovi, menihi pa, katerim so se pridružili velikaši iz bližnje

okolice, so prišli v vrste k vratom in se razpostavili na obeh straneh.

Bliže in bliže so se valili prašni oblaki. Razločevalo so se tudi že posamične kočije in jezdeci. Tu in tam se je čul kak klic. In zdaj so ljudje, najprej ženske in potem moški padali na kolena in zorili so klici: Vivat novi opat — Vivat opat Peter!

In zdaj je bil sprejod v vasi. Pred sprejodom je jahal Andrej Rovani. V svoji desnici je držal opatov prapor in ponosno se je držal pokonci, kakor zmagovalček po dobljeni bitki. Vse se je oziralo nanj, posebno ženski pogledi, so viseli na njem in pričali, kako je ugajal ženskemu spolu.

Za Rovanom sta se peljala novi opat Peter Limbsak in pripor Markvard, potem namestnik deželnega glavarja in vicedoma, končno pa ostali menihi, ki so bili šli kot pooblaščenici na kapitelj v Rein.

Opat Peter — kateremu se je dobrohotnost brala z lica — je bil vidno ginja, da ga je ljudstvo tako lepo sprejelo, dasi je odstavljeni opat tako trdo z njim ravnal, in blago-

slavljal je s tresočo roko to ponižno, pred njim v prahu ležečo ljudstvo.

Matija Jazbec je bil edini, ki se ni hotel ponižati in ni hotel poklekati. Stisnil se je za vrata, pri katerih je stal in se polglasno zadiral na ljudi, ki so bili tik njega.

— Šleve ste, se je Matija jezil, šleve, pa ne močje. Danes teden ste še podirali znamenja, ste hoteli razdejati samostan in cerkev in pokončati menihe, danes pa se valjate v prahu pred novim opatom. Ali je to moško? Kaj mislite, da bo novi opat take ljudi čislal in spoštoval njih pravice? Šleve ste, same šleve! In prav se Vam bo godilo, če bo samostanski bič zopet pel po Vašem hrbtu, čisto prav, ker ste šleve.

Ljudje pa se niso zmenili za Matijevo jezo in ko so bili vozovi izginili na samostanskem dvorišču, so se gnetli za vozovi in silili naprej, da bi še enkrat videli novega opata. Matija pa je v svoji jezi pobral kopita in šel iz vasi, ker ni mogel udušiti svoje jeze, da je narod tako nespameten in nemožat.

Prišedši v cerkev, je opat šel

naravnost k glavnemu altarju in se tam zatopil v tiho molitev. Okrog njega so stali menihi. Tudi Rovani je bil šel do velikega altarja, kjer je na desni strani stal opatov sedež. Tu sem je postavil tudi opatov prapor in se potem obrnil proti drugi strani. Prvi njegov pogled je zadel na nasprotni strani sedečo Margareto. Ta je Rovanu že ves čas, kar je stopil v cerkev, sledila z očmi. Ko se je Rovani obrnil k njej in jo je zadel njegov pogled, je hipno zarudela in povsila glavo in se ni nič več ozrla nanj.

Ko je opat opravil svojo molitev je podelil ljudstvu še enkrat blagoslov, potem pa se poklonil vojvodinji in pozdravil Margareto. Ta razgovor je bil le kratek. Videlo se je, da novi opat ni vajen občejanja z odličnimi damami. V tem ko je Albertus pl. Lindeck v vsaki kretnji kazal najboljše družbe vajenega plemenitaša, je bil novi opat okoren in plašen, kakor navaden menih, ki ne pride nikdar med spodobne ljudi.

Opat je v spremstvu menihov zapustil cerkev in šel v samostan.

Zdaj se je tudi razšlo občinstvo na vse strani. Eden zadnjih, ki so zapustili cerkev, je bil Rovani, dasi je bil kot zopetni praporščak povabljen na obed v samostan, je vendar zahajal svojega konja in odjezdil na Smreko.

Vojvodinja in Margareta sta se po sprejemu novega opata odpeljali domov. Vojvodinja je bila precej razburjena in čim je bila z odstavljenim opatom sama, je dala takoj duška svojim čutilom.

— Saj to je čisto navaden kmet, ta novi opat, se je jezila vojvodinja. Obnaša se, kakor da ni bil nikdar med plemenitimi ljudmi.

— Duše je pasel in vino je točil, se je norčeval Albertus, a ravno tacega opata sem si želel in zato sem tudi tega Petra toplo priporočal in tudi sam zanj glasoval.

— Jaz te ne umejem, Albertus, je dejala vojvodinja Virida. Pojasni mi vendar vso stvar.

— Prav rad in videla boš, da sem pametno postopal, je odgovoril odstavljeni opat. Vojvoda Viljem se je na tvoje priporočilo toplo zame-

